

ת"פ 37858/06/18 - ראיל אבסוב נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 37858-06-18 מדינת ישראל נ' אבסוב(עציר) ואח'

לפני כבוד השופט שמאי בקר
המבקש:
נגד

ראיל אבסוב

המשיבה:
מדינת ישראל
המבקש באמצעות ב"כ עו"ד ניר ליסטר
המשיבה ע"י ב"כ עו"ד עדי חביב

החלטה

מונחת לפני בקשה להבהרת גזר דין, או לחזרה מהודאה, מטעם ההגנה.

הרקע והפלוגתא

עמוד 1

1. ביום 24.2.2019 הורשע המבקש (להלן: הנאשם) על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499 (א) (1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), התפרצות למקום מגורים כדי לבצע עבירה בצוותא לפי סעיף 406 (ב), ביחד עם סעיף 29 לחוק, וניסיון גניבה בצוותא, לפי סעיף 384 ביחד עם סעיפים 25 ו-29 לחוק.

2. על פי הסדר הטיעון שהוצג על ידי הצדדים, העונש היה מוסכם: הצדדים יטענו במשותף לעונש של 24 חודשי מאסר בפועל, הכולל הפעלת מאסרים מותנים משלושה תיקים שונים (על פי פירוט שיובא בהמשך), כל זאת לצד מאסר על תנאי בעבירות רכוש וקנס כספי.

3. לאחר הצגת ההסדר, הודה הנאשם בעובדות כתב האישום, והורשע בעבירות דלעיל.

4. המשיבה (להלן: המאשימה), בטיעוניה לעונש, פירטה כיצד הגיעו הצדדים לענישה המוסכמת: "הגענו להסדר טיעון לפיו על הנאשם יושתו 14 חודשי מאסר, והפעלה של 3 מאסרים מותנים בני 6, עוד 6 ועוד 8 מאסרים על תנאי. חצי במצטבר וחצי בחופף ובסך הכל ירצה הנאשם 24 חודשי מאסר בפועל. בנוסף מאסר על תנאי בעבירות רכוש וקנס. מצאנו את ההסדר כסביר ונבקש לאמצו."

ב"כ הנאשם דאז, עו"ד אלוני, הצטרף לדברי התובעת.

5. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים לעונש, גזר בית המשפט את עונשו של הנאשם, ובאשר לרכיב עונש המאסר בפועל, נקבע כך (ההדגשה שלהלן אינה במקור):

"א. 14 חודשי מאסר בפועל.

ב. אני מפעיל את המאסרים המותנים שנגזרו על הנאשם כדלקמן: בת"פ 29020-02-15 מיום 29.6.16, למשך 8 חודשים, ובת"פ 26712-09-14 מיום 3.2.16 למשך 6 חודשים, ואת ת"פ 33206-10-13 מיום 30.3.15 והשלמה מיום 15.4.15, למשך 6 חודשים, כאשר מחצית המאסר המותנה ירוצה במצטבר לעונש דלעיל וחצי בחופף, כמוסכם.

ג. סה"כ אפוא ישא הנאשם בעונש מצטבר של 24 חודשי מאסר בפועל, **בניכוי ימי מעצרו**, מיום 11.6.18."

6. ביום 27.10.2019, בחלוף כחצי שנה ממתן גזר הדין, הגישה ההגנה בקשה (ראשונה מתוך שתיים), בהסכמת התביעה, "להבהרת גזר הדין", ולפיה מתבקש בית המשפט להבהיר כי "גזר הדין והעונש שנגזר על המבקש חלים מיום 24.2.2019 יום מתן גזר הדין ולא מיום 11.6.2018. למרות האמור לעיל ובכל מקרה יש לנכות את מניין הימים מיום 11.6.2018 ועד יום 24.2.2019, זאת לפי חישוב מתמטי פשוט שיש לבצע."

נוכח הסכמת הצדדים, הורה בית המשפט כי את גזר הדין יש לקרוא בהתאם לעמדתם, כמפורט בבקשה.

7. לא תם ולא נשלם. ביום 22.11.2019 הגיש הנאשם, באמצעות בא כוחו, עו"ד ליסטר, "בקשה דחופה ביותר לחזרה מהודאה ו/או הבהרת גזר דין"; בבקשה זו, ביקש הנאשם כי יורה בית המשפט ש"תקופת המאסר שהוטלה על הנאשם **חופפת לכל עונש**, כפי שהסכימו הצדדים במעמד הסדר הטיעון וכפי האמור בהחלטת בית המשפט שנתנה בהסכמה (בפתקית) ביום 27.10.2019", וכן כי - "בית המשפט מתבקש להורות כי גזר הדין חל מיום 24.2.2019 ותקופת המאסר אשר הוטלה הינה 24 חודשים בניכוי תקופת המעצר...". (ההדגשה אינה במקור).

לחילופין, ביקש הנאשם מבית המשפט לקבוע דיון בבקשתו, במסגרתו יבקש הוא לחזור מהודאתו.

8. התביעה ביקשה בתגובתה, מטעמי יעילות, לקבוע דיון בבקשת הנאשם.

9. בדיון, שהתקיים ביום 15.12.2019 יצא המרצע מן השק וסוף סוף הוברר על מה קמה הצעקה מצד ההגנה; לבית המשפט נודעה, לראשונה, עובדה חדשה-ישנה, שלא "הוצפה" בעת הצגת ההסדר או בעת מתן גזר הדין, ולפיה הנאשם ריצה, בעת שהיה עצור עד תום ההליכים בתיק דנא, עונש מאסר בגין הפקעת שחרורו ("שליש") במסגרת מאסר קודם (להלן: תקופת ההפקעה). השב"ס קבע איפוא, כי **חרף העובדה שבגזר הדין נקבע, בהסכמה וברחל בתך הקטנה, כי ינוכו ימי מעצרו של הנאשם, לא ניתן הדבר, מבחינה חוקית.** המשמעות: לנאשם "נוספו" עוד כשמונה חודשי מאסר בפועל, שכן לא ניתן, לשיטת השב"ס, לנכות את ימי מאסרו, ימים שהם תוצאת הפקעת שחרורו המוקדם, בגין פרשה קודמת.

10. המאשימה בהגינותה, הודתה כלל לא היתה מודעת, בעת הצגת ההסדר, לאותה תקופת ההפקעה. אולם, לגבי דידיה אין בכך כדי לשנות מאום, שכן החוק קובע - קוגנטית - כי אין אפשרות חוקית להעתר לבקשת הנאשם "להבהיר" את גזר הדין. המדינה הפנתה להוראת סעיף 22א לחוק שחרור על תנאי ממאסר, תשס"א-2001, שלפיו - תקופת ההפקעה תרוצה "לפני ובמצטבר" לכל מאסר אחר שהוטל. כמו כן, הגישה התובעת לעיון בית המשפט את רע"ב 436/11 **חמד נ' שירות בית הסוהר** (ניתן ביום 14.3.2001), ו-רע"ב 6536/08 **אבו זאלם נ' שירות בתי הסוהר** (ניתן ביום 5.8.2008), שם דחה בית המשפט העליון בקשות רשות ערעור על החלטות בית המשפט לעניינים מנהליים נגד חישוב תקופת מאסרם של המבקשים, בדומה[1]. למבוקש כאן.

ב"כ המאשימה ציינה עוד, כי המשיבים בעתירות מסוג זה הם שירות בתי הסוהר (ולא התביעה), ולמעשה הבהירה כי לבית המשפט אין בכלל סמכות לדון בבקשת הנאשם.

11. ב"כ הנאשם חזר על טיעוניו כפי שעלו בבקשתו, וטען כי הסכמתה של התביעה במסגרת ההסדר בקשר לניכוי ימי מעצרו של הנאשם, מובילה למסקנה כי יש להורות על כך ו - "אם היא לא יכולה לנכות היא לא יכולה

להסכים. ואז היא שגתה". הסניגור טען כי היה על התביעה, טרם גזר הדין, להבהיר לנאשם כי ימי מעצרו לא ינוכו.

ב"כ הנאשם טען עוד כך: " מבחינת סמכות ביהמ"ש אין לי ספק שלבית המשפט יש את הסמכות להורות לחפיפה או למצטבר. אני סבור שהיתה כאן טעות לא מכוונת, הטעו אותו לא בזדון. במקרה כזה אני סבור שחברתי יכול להיות שהוא זוכה מן ההפקר, אבל צריכים להיות הוגנים. אי אפשר לשלוף לו שפן מהכובע.

הטעות היא של התביעה, וכאשר יש הסתמכות של הנאשם על התביעה, אז אדוני יאפשר לי לחזור בי מהסדר ונטען לעונש. אני לא חוזר בי מההודאה. ההסדר היה סגור רק לכאורה אבל עובדה שהוא לא סגור. הרי זה לא יכול להיות שיעשו לו מה שעשו לו עוד פעם."

הנאשם הפטיר, מצדו: "נהגו בי באופן שלא הוגן".

12. במהלך הדיון, הציע בית המשפט לצדדים כי יגבשו הסכמה לפיה מחצית מתקופת ההפקעה תרוצה בחופף לעונש המאסר שהושת על הנאשם בתיק דנא, ומחציתה במצטבר.

ההגנה הסכימה להצעה, אולם התביעה הודיעה, לאחר מספר ימים בהם הרהרה בהצעת בית המשפט, כי לא תוכל להסכים לה.

דין והכרעה: גם אם יש ממש בבקשה - הרי שלבית משפט זה אין הסמכות להכריע בה

13. על פני הדברים - בהיעדרה של הסכמה - אין לבית משפט זה סמכות לתקן או "להבהיר" את גזר הדין.

14. כלל הוא, כי אין פונים למותב שגזר דין ב"בקשת הבהרה" לצורך חישוב תקופת המאסר. ראו לעניין זה את רע"ב 4071/08 אליהו נ' שירות בתי הסוהר (ניתן ביום 9.9.2008) שם הגיש המבקש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון נגד החלטת בית המשפט לעניינים מנהליים בעתירה הנוגעת לאופן חישוב ימי מאסרו, נוכח אופן ניסוחו של גזר הדין דשם; כך בית המשפט העליון (ההדגשה אינה במקור) :

"בשולי הבקשה נעיר את הדברים הבאים: מהעתירה שהוגשה לבית המשפט המינהלי התברר כי קצין האסירים בשב"ס התקשה בחישוב תקופת המאסר נוכח לשונו של גזר הדין, ולפיכך פנה בבקשת הבהרה לשופטת שגזרה את הדין. השופטת נתנה החלטה המבהירה את גזר דינה ולפיה התכוונה לניכוי תקופת המאסר שריצה המבקש עקב הרשעה בתיק אחר. כשהבהרה לא הניחה את דעתו פנה קצין האסירים פעם נוספת לשופטת. **אציין כי אנו מצידנו התעלמנו מההבהרות שכן לא היה כל מקום לפרשנות נוספת מצד בית המשפט ... בשלב ריצוי העונש אין לפנות לבית המשפט למעט לצורך תיקון טעות סופר ועל פי הדין. בית המשפט סיים את מלאכתו עם מתן גזר הדין (ראו: רע"ב 4865/04 מדינת ישראל נ' סויסה (לא פורסם, 28.6.2005), וכן המ' 464/65 עוזר נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יט(4) 31 (1965) המוזכרים). לפיכך, נתונה פרשנותו של גזר הדין לגורמים האמונים על ביצועו, והם רשאים להתייעץ עם הגורמים המקצועיים הרלוונטיים. על כל פנים, לשיטתנו נוכח לשונו הברורה של גזר הדין, אין מתעורר צורך שכזה בנסיבות המקרה שלפנינו. כמובן,**

שכאשר שאלת חישוב משך המאסר מתעוררת מצידו של האסיר והחישוב אינו מקובל עליו, הסמכות להכריע בשאלה נתונה לבית המשפט לענינים מנהליים במסגרת של עתירת אסיר, לפי סעיפים 62א-62 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971...".

ראו בנוסף קביעות בית המשפט העליון בעניין הערכאה המתאימה לדון בבקשות כגון דא : ה"מ 464/65 עוזר נ' היועץ המשפטי לממשלה (ניתן ביום 30.11.1965), רע"ב 4865/04 מדינת ישראל נ' סויסה (ניתן ביום 28.6.2005), בג"צ 974/97 עובדיה נ' ועדת השחרורים (ניתן ביום 9.9.2008), רע"פ 386/92 רוזן נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 4.3.1992), רע"ב 5580/03 מצונשוילי נ' שרות בתי הסוהר (ניתן ביום 15.2.2004) ורע"ב 359/18 פלוני נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 17.1.2018) והשוו: בג"ץ 432/10 יגרמן נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 30.6.2010).

15. הנה כי כן, הדברים ברורים, אינם צריכים פרשנות: לבית משפט זה - גם אם סבר כי שתיקת התביעה, אשר לכל הפחות צריכה היתה לדעת על הפקעת השליש ועל השלכותיה, יצרה הסתמכות מסוימת בלב הנאשם^[2], לפיה ינוכו חודשים מעונשו זה - אין סמכות להכריע בבקשה. מאליו מובן כי בפני הנאשם ובא כוחו פתוחה הדרך להגיש עתירת אסיר בהתאם לפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש), תשל"ב-1971 או לפעול בכך דרך אחרת, כחוכמתם.

16. בשולי הדברים יאמר עוד, כי לא נדרשתי אף לבקשה החלופית של ההגנה לחזור בה מהסדר הטיעון, שכן עתה - לאחר מתן גזר הדין - אין עוד לערכאה זו, סמכות לדון גם בה.

17. בקשה זו, איפוא, נמחקת, מחמת היעדר סמכות.

מזכירות: העתק לצדדים בבקשה.

ניתנה היום, כ"ד כסלו תש"פ, 22 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.

[1] בדומה, אך ספק אם באופן זהה. קרי, כלל לא ברור שבאותם המקרים הסכימה התביעה, בעת מתן גזר הדין, ולו בטעות שבתום לב, כבמקרה כאן, לניכוי ימי מעצר שמקורם בשליש מופקע.

[2] אני מניח כי הנאשם עצמו לא היה בקי ברזי חוק שחרור על תנאי ממאסר, בכלל, ובהוראת סעיף 22א לחוק, בפרט.